

Leenint'a Redactorului

si

Cancelari'a Redactiunii

o in

Strat'a tragatoriului [Lő-
vészutoza], Nr 5.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decatu numai de la corespun-
dinti regulari ai „Federatiunii.”
Articlii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va esi Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:

Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . . . 12 „ „ „

Pentru Roman'a:

pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 16 „ = 16 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru insertiuni:

10 cr. de linia, si 30 cr. taos'a tim-
brale pentru fiesce-care publica-
tiune separatu. In loculu deschis
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

*D'in caus'a serbatorii catoliciloru nume-
rulu prossimu alu diuariului nostru va aparé numai
dominec'a venitoria.* Redactiunea.

Pest'a, 6. iunie
25. maiu 1871.

In Parisu domnesce de presinte maresialulu
Mac Mahon. Cetatea e impartita in patru districte
militarie si politia civile se exercita prin coman-
danti militari, prin urmare despre una restituire
grabnica a ordinii inca nu pote fi vorb'a. Curatrea
stradeloru de barricade se privesce de lucrulu
celu mai urgente, si precum commun'a de trist'a
svenire constringea pre cetatieni la redicarea bar-
ricadeloru, chiaru in modulu acelu-a silesce si ad-
ministratiunea militaria de asta-di pre pacinicii
locuitoru la demolirea loru. Si mai multu, teme-
rea nostra, ca guvernulu de Versalia va procede
cu asemenea rigore atatu facia de seducatori, catu
si facia de sedusi, dorere, o vedemu realizata pre
deplinu. Asié diuariulu anglesu „Times“ ni comu-
nica, ca executarile la morte in Parisu nu voiescu
se se mai termine. Numerulu celoru executati pre
malulu stangu alu Secuanei se urca la ominos'a
cifra de 2000 persone, era in cas'a municipalitati
sau arsu 200—300 de insurgenti, cari nu mai
aveau neci una perspectiva d'a scapa d'innaintea
furiei trupelor de Versalia. Cadavrele celoru
ucisi jacu inca si acum'a cu gramad'a pre unele
strade, si, pentru a impedece erumperea unei epi-
demle, administratiunea militaria voiesce a face
trebuintia de remediulu d'a le arde. Acest'a este
situatiunea actuala a metropolei Franciei, a Pari-
sulf.

In Versalia, resiedinti'a guvernului si a Adu-
narii nationale, domnesce confusiune mare. Cris'a
ministeriale, despre carea luaramu si noi notitia
a tempulu seu in rubrica telegramelor, inca nu
e terminata, succesorele lui Picard inca nu e nu-
mitu. Confessiunea va lua dimensiuni si mai
mari candu — ce'a ce va urma la totu casulu
in dfilele mai de aproape — se va incepe discu-
tiunea a supr'a verificarii principiloru orleanisti,
alesi deputati in Adunarea nationale. Nu incape
indoiela, ca la totu casulu monarcistii voru intre-
buintia acesta ocaziune spre ajungerea si reali-
zarea scopuriloru loru. Dupa scirile private d'in
Franci'a, partit'a legitimistiloru d'in Adunarea na-
tionala inca misca tote petrele pentru a esopera
una schimbare a guvernului in spiretulu seu, si,
spe ajungerea acestui scopu, ea voiesce a da
man'a cu clerulu, pentru a proclama catu mai
curundu pre contele Chambord de rege alu Franciei,
sub numele de Enricu V, fara a-si bate multu
capulu, daca spre acestu actu de mare importan-
tia in venitorulu si desvoltarea Franciei e sufi-
ciente seu nu mandatulu Adunarii nationale. Se in-
tielege de sine, ca clerulu francesu inca si-are
interesele sale, numai catu aceste nu privescu
facierea si prosperarea patriei, ci se reducu simplu
la restituirea poterii lumesci a papei. Dupa pla-
nurile clerului, guvernele europene voru fi invitate,
de-o-cam data pre calesa unui congresu, d'a intre-
veni in favorulu despotismului papale, d'a casu
candu aceste nu se voru areta aplecate spre unu
asemenea pasu, Franci'a va procede singura in si
contr'a Italiei.

Acest'a este caus'a de guvernulu italianu e
cuprinsu de ingrigire, si acest'a cu atatu mai ver-
tosu, cu catu urditorii si aderintii acestoru pro-
jecte se incerca d'in tote poterile a atrage in par-
tea loru partit'a militaria francesa, dandu-i se in-
tielega, ca uniculu mediu-locu eficace d'a restitui
gloria armatei francese, intunecata prin invingerea
nemtiloru, consiste in una expeditiune victorioasa
in Itali'a. Asié dara nu guvernulu italianu, neci
celu francesu, sunt turburatori bunei intielegeri ce
trebuie se exista in marea familia latina, mai alesu
intre impregiurarile de facia candu rass'a teutona
a joratu ura perpetua contr'a elementulu latinu,
ca odinora marele belliduce Hannibalu contr'a
Romaniloru, ci acei turburatori si propagatori de
discordia intre frati de unu sange sunt pigmeii si

aderintii despotismului, uniculu mediu-locu alu
fericirii loru.

Dinaristic'a austriaca se ocupa si acum'a cu
responsulu imperatescu datu la adress'a maioritatii
camerei reprezentantiloru, si nu fara cuventu, ca ci
de-si responsulu e catu se pote mai scurtu, dar
cuvintele monarcului esprima mai multu decatu
una simpla refusare a intentiunii adresei. Impe-
ratulu a dechiaratu, ca e pre deplinu convinsu
despre necesitatea d'a vedé una-data terminata
lupt'a pentru formele constitutiunii. Imperatulu
dorece pace cu poporele sale; elu a insarcitatu
cu missiunea acest'a atatu ministerulu lui Belcre-
di, catu si pre alu lui Potocki; elu a accentuatu
de repetite ori si in modu solemn acasta dorintia,
care a inse neci pana asta-di nu s'a realizatu, cu
tote aceste inse elu a remasu credintiosu acestei
dorintie, a carei-a realizare o spera de la ministe-
riulu Hohenzwart. Daca imperatulu dechiaru, ca
are firm'a convictiune, cum-ca ministerulu lui
Hohenzwart i va succede a pune capetu criseloru
ce se repetiescu in Austri'a, atunci trebuie se pre-
supunemu, ca negociatiunile cont. Hohenzwart cu
polonii si cheii au ajunsu degia instradiulu, care
promitte unu resultatu multumitoriu.

Partit'a nationale d'in Croati'a, carea obtien
maioritatea in alegerile d'in urma, e resoluta a
se apuca de revisiunea pactului ungaro-croatu,
care a va avé a se executu dupa programulu ur-
matoriu: 1. Natiunali voiescu a privi de afacere
comuna numai ace'a ce e in strinsa legatura cu
comunitatea coronei, adeca unitatea militiei, a cor-
pului diplomatu si a listei civile a monarcului.
2. Cu privire la banulu Croatiei si alu Slavoniei
se intentiuneza a-lu face cu totul neependinte
de la candidatur'a d'in Pest'a. In venitoriu banulu
va avé a se propune Majestatii Sale spre numire
prin una delegatiune a dietei, fiindu elu respun-
diabilu numai dietei croate si neci catu e mai
putienu ministerulu ungurescu. 3. Relativu la fi-
nancie se intentiuneza perfect'a loru emancipare
de catra Pest'a. Natiunali voiescu a pretinde
administratiunea propria a venituriloru tieiei, in
tota estensiunea loru (prin urmare atatu percep-
tiunile directe, catu si cele indirecte), era la Pest'a
se tramita numai cuot'a cu carea are se contri-
buia Croati'a si Slavoni'a la erogatiunile comune.
4. Catu despre afacerile comerciale si de comu-
nicate, in principiu natiunali voiescu a despartii
de Pest'a si resortulu acestu-a, si a-lu dechiaru
numai in atata de comuna, incatu adeca acest'a
ar' paré consultu intre impregiurarile obveniente.

D'in Roman'a avemu a inregistrat ca camera
deputatiloru s'a deschisu domineca, in 4. iunie.
Scirile electrice sosite pana acum'a d'in Bucurescu
nu ni comunica alta-ce, decatu ca domnitoriulu
fu primitu cu entusiasmu d'in partea deputatiloru,
si ca discusulu de tron a fostu intreruptu prin
aplause dese si insufletite.

Revista diurnalistica.

Diuariulu „Nord“ d'in Brussell'a, cunoscutu
de organu oficialu alu guvernului rusescu, pu-
blica in unulu d'in numerii sei d'in urma una
correspondintia d'in Petropole, carea pare a fi es-
pressiunea despusetiunii spireteloru ce domnesce
acolo facia de Ostrunguri'a. Correspondintele vor-
besce despre mesurile luate de guvernulu rusescu
cu privire la expeditiunea contr'a domnitoriulu
Chivei, apoi continua estu-modu:

„Atentiunea, carea trebuie se o consacramu
confinieloru ostice ale imperiului nostru, nu ne
pote impedece d'a fi in asemenea modu cu stricta
luare a-minte facia de vecinii nostri d'in vestu.
De acolo ni vine una scire cu totul neasceptata,
care a e forte caracteristica: Oficierii austriaci sunt
cuprinsi de unu zelu fara margini d'a invetiá
limb'a rusésca; esportulu de gramatice rusesci pre
spesese armatei austriace a luate dimensiuni co-
lossale. Acest'a predilectiune neasceptata a austria-
ciloru pentru studiulu limbei rusesci e cam bi-
zara; ea si-are originea, precum afirma corres-

pondintele d'in Prag'a alu diuariului de Moscovi'a,
in convictiunea domnitoria in armata austriaca,
ca preste putienu trebuie se erampa unu conflictu
cu Russi'a. Acest'a pare a fi convictiunea minis-
terulu de resbelu austriacu; constatarea acestei
asertiuni si-are bas'a in acordarea de credite im-
mense pentru fortificarea Carpatiloru, precum si
in consiliulu ce-lu da cea mai buna foia militaria
d'in Austri'a abonantiloru sei, ca se studieze cu
acuretétia organizatiunea militaria a poteriloru in-
teresante in cestiunea orientala. Numerulu d'in
februarie alu acestei foie contine unu articlu des-
pre aperarea Transilvaniei contr'a Rusiei si a
Romaniei, unu articlu, a carui a deductiune finale
culmina in consiliulu, ca cea mai buna aperare a
acestui punctu consiste in una expeditiune austria-
ca la Nistru; unu articlu aparutu in numerulu
d'in decemvre alu acestei foie militaria, dupa ce
a analisatu unu cuventu alu generalui Fadejeff
despre poterile militaria ale Rusiei, inchiaia cu
eschiamatiunea; „Austria, pregatesce-te dara pen-
tru a poté portá cu onore acasta lupta gigan-
tica.“

„Intieptiunea e mam'a securitatii. Conside-
randu de una parte acasta conduita a lumei mili-
taria austriace, era de alta parte atitudinea pressei
nemtiesci, carea voiesce cu totu pretiulu a crea
una cestiune baltica; considerandu mai departe
enormele credite acordate in bugetulu prusescu
pre anulu 1870, pentru repararea fortaretielor de
la confiniere ostice ale Prussiei, precum si credi-
tele extraordinarie votate in Austri'a, in an. 1871,
pentru fortificarea Carpatiloru, si cu deosebire
considerandu possibilitatea d'a vedé innaintandu
spre confiniere nostre vestice una armata austriaca-
nemtiesca constataria d'in doue milioane de bai-
nette, nu potemu lucra mai intieptiesce, de catu
a dá reformei nostre militaria cea mai possibile
desvoltare.“

Pana aci correspondintele rusescu alu diuari-
ului „Nord“; era foiele austriace, si anumitu diu-
ariulu „Pester Lloyd“ de aici numesce correspon-
dinti'a de mai susu de forte instructiva, nu
numai d'in caus'a, ca ea da ore-si-cari desluciri
in privinti'a despusetiunii spireteloru ce domnesce
in capital'a Rusiei facia de Ostrunguri'a si Ger-
mani'a, ci ea areta totu-una-data si fontanele, d'in
cari cercurile rusesci primescu informatiuni despre
referintiele ostrunguresci. Aceste fontane si-au
originea loru, dice „Pester Lloyd“, in caletoriele
anuale ale slaviloru austriaci la Moscovi'a, la con-
gressulu etnograficu, cari, de-si au remasu fara resul-
tatu, celu pucienu au procuratu diuariului de Mosco-
vi'a unu correspondinte bunu si cusentiminte rusesci
in Prag'a, ale carui-a raporturi sunt inspirate de pu-
cienu patriotismu. Facia de aceste lamentari si acusari
ale diuariului „Pester Lloyd“ primiramu urmatori'a
scire electrica: „Odeas'a, 3. iunie. La porunca
tote diarierele dau alarma, pentru ca ministerulu
de resbelu comunu austriacu a lasatu se se im-
parta gramatice rusesci intre ofierii. In impre-
giurarea acest'a se pretinde a se vedé presemnulu
unei eventualitati de resbelu.“ De aci se vede,
fara a mai avé trebuintia de vre-unu comentariu,
ca nu correspondintele d'in Prag'a alu diuariului
de Moscovi'a e caus'a daca Russi'a incepe a privi cu
ochi rei spre Austri'a, ci singuru numai guver-
nulu austriacu, care prin politic'a sa neprecuge-
tata, tortocata si ambigua, in locu d'a traf in
armonia cu vecinii sei, li insufla ingrigire si ne-
incredere. Una asemenea politica gresita nu va
poté neci una-data produce fructe salutaris pentru
poporele cari constituiescu asta-di asié numi'a
monarcia austriaca. Dorimu d'in sufletu ca omni-
nipotentii nostri, ungurii si germanii, se renuncie
la acasta polica aventuroasa, inse totu-una-data si
periculosa, si in loculu ei se adopteze unic'a po-
litica salutaris si ratiunabila, adeca politic'a per-
fectei indestuliri a toturoru natiuniloru, aruncate
prin sorte sub egemonia loru. Acest'a li-o reco-
mendamu spre binele loru propriu.

Societatea S. Ladislau si-a tinutu siedintia plenaria d'in a. c. in 31. maiu, in Pest'a, in presentia unui publicu nu prea numerosu, dara cu atatu mai insemnatu pentru interesulu ce a manifestatu facia de scopulu societatii.

E lucru cunoscutu, ca scopulu societatii in genere este „sustienerea si latirea religiunei crestine in orientu, era in specie a religiunei romano-catolice.“ Scopulu acestuia, in catu s'a potutu observat d'in reportulu secretariului si d'in decursulu desbateriloru, societatea a corespunsu pre deplinu, mai vertosu de candu comisiunea tramisa d'in sinulu ei fece una excursiune in a. 1868 prin Roman'a, pentru ca se cunosca mai acuratu starea correligionariloru sei de acolo.

D'intre obiectele desbatute in acasta siedintia cea mai insemnata si instructiva pote fi impregiurarea urmatoria :

De la a. 1868 societatea a tramisu in Roman'a patru preoti magiari de aici, in scurtu voru mai merge trei ; inainte de acast'a preotii catolici pentru Roman'a se cresceau in Rom'a si cei mai multi erau Italiani sau Francesi, acum'a se cresc in Pest'a, si d'intre magiarii de aici ; noi amu dor, ca in venitoriu se se crescea in Bucuresci si d'intre fii nascuti pre pamentulu patriei ; era nu totu straini se se incuibe in sinulu Romaniei, cari apoi neci iubire de patria nu au, neci nu cerca binele comunu, ci numai se inavutiescu si apoi se duc mai departe ; credemu, ca asi e cugetatu si parintele episcopu de Bucuresci Pluym, candu in caletoria sa catra Vien'a d'isece unui episcopu magiaru, care i a recomandat preoti magiari, ca elu „ar' mai dor, ca preotii pentru Roman'a se se crescea in Bucuresci, si pentru ac'ea a si cerutu ajutoriulu societatii pentru sustienerea unui institutu in curtea sa.“ Ide'a salutaria si patriotica a parintelui episcopu ar' trebui se oimbracisiedie mai alesu guvernulu d'in Bucuresci, si se de, celu pucinu mana de ajutoriu celor duoi episcopi catolici d'in Iasi si Bucuresci la infiintarea unui institutu teologicu in Bucuresci pentru clericii de religiunea romano-catolica, cu acast'a si-ar' casciga bunavointia si iubirea a catoru va dieci de mii de cetateni romani, cari de voru fi crescuti si cultivati de straini, numai pre straini i voru stimat si iubi.

Societatea mai ajuta si cate-va scole d'in Roman'a, precum cea d'in Bucuresci, cea d'in Ploiesci, tramite preste anu diferite ajutorie, inse atata nu este de ajunsu, precum d'ise canoniculu C u b i n s c h i in siedintia, ca ci elu ar' dor a imbracisid Moldova si mai bine, si propune, ca societatea in venitoriu se fia inca cu mai multa grige la catolicii d'in Moldov'a. Tote aceste ne indreptatescu a crede, ca preste cati-va ani tote parochiele catolice d'in Roman'a voru fi ocupate de magiari, macaru-ca neci a trei'a parte a fideliloru nu scie limba magiara, pentru ca nu sunt de nationalitate magiara, ci cei mai multi

sunt industriari d'in Itali'a, Germani'a, Poloni'a, etc. Sapienti pauca.

T. G r a c h u.

Clusiu, in 18. maiu 1871.

Precum se scie, romanii d'in Brasieu au tinutu in 22. aprile una serbatoru de infratire cu magiarii. Numai de catu dupa ace'a diarielu magiare bucunara in lumea larga, ca asemenea infratiri se voru face si aiurea, chiaru si in Clusiu. Se pote ca fratii magiari d'in alunecarea unoru romani debili la angeru se-si ajunga scopulu pre unele locuri, dar' intre romanii d'in Clusiu si d'in giuru, intre pocale neci una-data. Nu asi se facu infratirile cele adeverate. De ce nu ne chiama fratii magiari la infratire in parlamentu, unde singuru se pote intemeia fratietate adeverata, dar' acolo ne imbie cu fratietate legei electorale d'in 1848 a Transilvaniei, sustienuta pentru noi numai in acasta tiera, de-si de altmintrea unita cu Ungari'a fara de invoirea nostra, ne imbie cu legea ridiculose de nationalitate, carea e numai batu-jocura pentru natiunea romana.

Implesca fratii magiari dreptele pretensiuni ale natiunei romane, si atunci romanii i voru prim la infratire cu bracielu deschise, ca mai tare de catu romanii nimene nu doresce infratire adeverata, ca noi scimu bine cata dauna are patria d'in caus'a frecariloru celor multe intre natiunile conlocutorie. Sterga dar' magiarii legea electorale d'in 1848, sustienuta numai pentru romani, de lege de nationalitate adeverata fratiesca, incete cu egemonia, si a ne fi turorii nostri, incete cu magiarisarea, cu carea si de altmintrea s'au intardatu, incete a pune totu felulu de pedece cugetate cu maestria culturai poporului romanu, de-ne egalitate perfecta, nu individuale, ci nationale, ca-ci voimu a fi puru romanii, si nece una-data magiari : si atunci prea bucurosi voimu infratire sincera, er' nu fatiarnica, precum e cea cu romanii d'in Brasiovu.

De-ora-ce magiarii nu cedu nece catu e negru sub unghia d'in plamurile loru esuegetate facia cu alte natiuni conlocutorie, si mai alesu cu romanii, spre a-i inapoi in tote si a-i magiarisat in totu modulu, se vede, ca scopulu infratiriloru, cari voiescu a le tenta cu romanii numai intre pocale, nu pote fi altulu, decatu ca in afara, pre cei ce nu sciu ce ajunge fratietate loru, se-i taca se credia, ca in regatulu Ungariei, e indestulirea cea mai mare intre natiunile conlocutorie.

Romanii au tentatu infratire cu magiarii la 1848 si 1863-4, in diet'a tienuta in Clusiu in 1865, si cu alte ocaziuni, nu intre pocale ca ei ; dar' ei pentru ca nu li-a venitu la socotela, totu-de-a-un'a au respinsu man'a de infratire a romaniloru. Acast'a o sciu pre bine romanii brasioveni, si totu-si credu vorbeloru gole de infratire ale magiariloru, rostite numai intre pocale, dar' nu in parlamentu, unde ar' fi loculu convenientu de infratire.

Fia convinsi fratii magiari, ca romanii d'in Clusiu si d'in giuru nu voiescu infratiri periculose pentru binele natiunei romane, pentru ac'ea neci nu tenteze a le improvisa cu noi, ca scimu ce scopu au acele, si ce pondu e de a se pune pre ele ; ci voimu numai si numai infratire basata pre principiele profesate de natiunea romana in 1848, in 1861

triumfulu unei idee sublime si sacre, cum si in ce modu se-si fauresca caractere tari, anime nobile si resolute si spirite flagrante . . .

Si astfelu de luciferi sunt de absoluta necesitate pentru tote poporele, pentru tote natiunile cari voru se joce unu rolu in cartea omenimei, si nu mai pucinu pentru natiunea romana.

Natiunea romana are asta-di, dora mai multu ca ori candu, lipsa de asemeni apostoli, de barbati de anima, de principie si de fapte. Numai aceti-a sunt in stare a fortia triumfulu causei sale, si a-i asecura venitoriu seu. Romanismulu numai incredintiatu fiindu unoru mani devotate va pot secerat victorie stralucite si eterne.

Si pre candu nefericit'a nostra patria sentiesce adunca trebuintia de asameni barbati bravi si eroi, pre candu natiunea asepta intre suspine profunde resarirea astoru felu de luciferi, cari se-o lumineze si se-o consoleze, me voiu incerca a reprezentat tinerimei romane, d'in a carei pleiada se asepta resarirea luciferiloru doriti, o icona maretia in care va aflat depinsu unulu d'in cele mai nobile caractere omenesci, unulu d'in cele mai imitavere modele de vertuti patriotice-nationale, de libertate si umanismu, o oglinda in care se reflecteza totu ce e nobilu si sublimu.

Multi d'intre fratii mei nece nu voru fi auditu pana acum'a de numele acelu-a despre care voiu se vorbescu. Si nu fara cuventu, ca-ci dinsulu nu apartiene nece la cadrulu diplomatiloru, nece la alu literatiloru, neci la alu artistiloru ; cu unu cuventu elu e eschisu d'in tote cercurile asi numiteloru autoritat, despre cari numai se indatineza a vorbi lumea cu atata predilectiune. Acelu-a despre care voiu a vorbi, e unu fiu alu poporului, ce a traitu si moritu pentru poporu, si inca fiulu unui poporu mare, alu poporului dela Ardeni si Sein'a, unu fiu alu patriei civilizatiunei, culturai, progresului si sciintiei, a patriei libertatii

in conferintia dela Sabiu si Alb'a-Jul'a, in 1863-4 in diet'a dela Sabiu si in 1865 in votulu minoritatii romanu d'in diet'a dela Clusiu.

Cum-ca romanii d'in Clusiu si d'in giuru nu voru face altu-feliu de infratiri decatu numai infratiri basate pre principiele profesate de natiunea romana pana acum, dovesce ac'ea, ca serbara diu'a de 15. maiu cu parastan pentru cei morti in 1848, cari si-au versatu sangele pentru principiele cari debue se le profeseze ori-care romanu adeveratu, si pre langa cari singuru pote fi vorba de infratire intre romani si magiari. Atat'a despre infratirea, carea ar dor magiarii se o face cu romanii d'in Clusiu si d'in giuru lui.

Camer'a reprezentantiloru Ungariei

Siedintia de la 2. iuniu, 1871.

Presedintele Paulu Somssich deschide siedintia la 10 ore a. m. D'in partea guvernului n'a fostu de facia nece unu ministru. — Dupa verificarea procesului verbale al siedintiei trecute, presedintele anuncia mai multe petitiiuni cari se trecu la comisiunea petitiiunaria, d'impreuna cu petitiiunile presintate de deputatii Petru Széky si Gabr. Lónyay.

Vinceniu B a b e s i u adreseza ministrului de interne urmatoria interpellatiune : Avendu interpellantele cunoscintia, ca unu tieranu romanu d'in Chec'a-romana a fostu torturatu in modu neumanu de catra oficialulu commissariulu regescu d'in Segedinu, cu numele Molnár, si dupa-ce se chiaru vorbesce ca cont. Ráday ar' fi primitu de la guvernul instructiuni secrete d'a tortura pre arestati, oratorele intreba pre ministru : 1) daca intru adeveru a impoternicitu pre commissariulu regescu d'a intrebutia torture ? 2) daca voiesce a dispune fara amenare, ca a supr'a casului citatu se se faca cercetare rigurosa si nepartiale, si constatandu-se acusarea, faptuitorii se fia supusi la pedepsa, er' la casu contrariu se se curme faimele rele ce compromitu onora patriei si civilizatiunei ? Oratorele declara, ca va provoca in tota diu'a pre dlu ministru pentru a-i raspunde catu mai curundu.

Gustavu K a p p (sasu) interpelleza pre ministrulu justitiei in privintia unui procesu ce curge intre unele comune d'in dominiulu Talmaciu si intre natiunea sasésca (respect. intre cei siete judi) a supr'a referintiei urbariale si a cestiuniloru de proprietate, si care procesu ajungundu pre callea appellatiunii la tribunalulu supremu regescu, ministrulu justitiei l'a luat inca in lun'a lui ianuarie de la acestu foru d'impreuna cu tote actele, fara ca se-lu fi restituitu inca.

Interpellatiunile se voru comunica ministriloru concerninti.

Cont. Albertu A p p o n y i presinta nunciulu camerei magnatiloru, dupa care magnatii au acceptatu cu putiune modificatiuni proiectulu de lege despre organizarea tribunaleloru de prim'a instantia, era proiectele de legi despre institutulungurescu de creditu fonciariu, despre introducerea tribunaleloru de prim'a instantia si a judecatoriloru cereuale, despre procurorii regesci, despre construirea calii ferate Neusohl-Altsohl si despre creditele suplementarie pentru restituierea siguritatii publice in Ungari'a inferioara,

si a minuniloru, de unde au aparutu atati-a luciferi stralucitori, atati genii folositori pentru omenime.

Marele combatente alu democratiei, Armand Barbès, e acelu copilu alu nobilei, dar' acum nefericitei Francei, despre care voiu a ve intretiené.

Regretu multu, ca nu sum in stare a dispune despre fontane ample si abundante, d'in cari se-lu potu descrie in intregulu vietiei sale, depingundu-i biografi'a in o icona fidela si fara defecte. Fontanele despre cari dispunu costau numai d'n nesce notitie culesse de prin foiele publice.

Éta o debila icona a lui A. Barbès.

Armand Barbès se trage d'in o familia renumita, in care anim'a totu-de-un'a a jocalu unu rolu. Barbès fi nascutu pre insul'a vestu-indica Cuadeloupe. Aici si-petrecu tinerulu Barbès cele mai remarcabile d'ile ale vietiei sale, acea parte a etatei in care si-a pusu fundamentulu venitoriu. Clim'a bland'a, evenementele marine . . magi'a naturei . . nu potura remané fara a fi cu influintia mare asupra tinerului Barbès.

In etatea de 20 ani lu vedemu ca candidatu de drepturi in Parisu. Aici incependu a cunosce intregu spiritulu societatii, er' de alta parte asuprirea si suferintiele poporului, incepu a cultivat o simpatia si iubire mare pentru poporulu suferitoriu si asupritu ; in urma se facu successorulu renumitulu B a b o e u f , a marelui visionariu alu comunistoru ce fu esecutatu la morte in a. 1795.

Pre candu cea mai mare parte d'in contemporanii si amicii sei de principiu erau numai nesce fantastici teoretici, la Barbès aflamu o legatura logica intre teoria si praxa, intre cugete si fapte.

Intre anii 1820-30 aflamu Franci'a, si cu deosebire Parisulu ferbendu de miscari sociale si politice. Aflamu mai departe formandu-se societati de diferite colori, cari inse tote tinteau la strafarmari cardinale, tote tindeau la restituierea si sfarimarea imperiului si la restaurarea principii

FOISIORIA.

Armand Barbès.

Ideele maretie si sublime, fia ele ori de ce colóre, fia sociale, fia politice, fia religiose, totu de-un'a si-au avutu profetii si marii loru apostoli. Contrastele totu-de-un'a se ascutiescu, se intarescu unele pre altele, er' in creerii celoru imbetati si farmecati de idee sublime si divine, dreptulu si adeverulu totu-de-un'a devine celu mai inversunatu si neimpacatu inimicu alu celoru esistente, pentru aceea toti revelatorii, reprezentantii si aperatorii unei idee noue nu ne infacisiedia decatu nesce agitatori si revolucionari incarnati sau chiaru nesce inimici ai societatii omenesci, nesce subiecte periculose pentru statu, nesce eretici ce strica religiunile, sau cine scie cum i mai numescu omenii ordinii, papusiele despotiloru si ale tiraniloru moderni.

Inse tote aceste numiri, tote persecutiunile ce au a le suferi asemenea reformatori mari, nu impedece ca ideele loru se nu se inradecineze cu tempulu afundu in sinulu omenimei si se nu reporte victorie stralucite. Ei sunt nesce antemergutori, cari pentru triumfulu ideelor loru se imbraca in vestimente de martiri, si pentru care si-sacrifica tote, chiaru si vietia . . . Ei peru cadiendu victime nobileloru loru convictiuni, ideele loru inse inflorescu si producu fructe dulci si nutritorie pentru intrega omenimea, er' numele loru stralucescu in istoria civilizatiunei omenesci ca nesce luciferi pomposi, ca nesce apostoli mari, pre cari posteritatea nu-i pote destulu onora si adora.

Si astfelu de apostoli si martiri sunt de o absoluta necesitate pentru omenime. Sunt de necesitate pentru ca generatiunile venitorie se afe in ei modele de imitatiune, pentru ca se li fia de esemple cum se se lupte, cu ce fortitudine si perseverantia se-si incorde tote poterile pentru

construirea portului fumanu, pentru lucrările pre sém'a porturilor d'in Croația și d'in districtul fumanu, și pentru cheltuielile cauzate în an. 1869 prin facerea sioselelor în Croația le-au primit nemodificate. — Proiectul d'antău nu va tipări și tramite la secțiuni, era cele optu d'in urma voru aterne Majestății Sale spre sancționare.

Paulu Ordódy relateza, că comisiunea verificatoarea a verificat alegerea deputatului Rafaelu K e l e c s é y i, alesu în cercul electoralu Aranyos-Maróth, comitatulu Barsiu, rezervandu-se terminulu legale de trei-dieci zile pentru presintarea protestelor ce s'aru face contr'a alegeții lui.

Presedintele comunica, că terminulu legalu de trei-dieci zile pentru presintarea protestelor contr'a alegeții deputatiloru Franciscu Hoós și Franciscu Chorin a expirat de già, prin urmare deputatii numiti sunt verificati definitiv.

Col. Széll pune pre biroulu camerei raportulu comisiunii financiare, privitoriu la proiectulu de lege despre scutirea de la timbru și alte competinție a imprumutulu de cinci milioane florini, ce se va închiaia d'in partea cetății Pest'a. — Se va tipări și tramite la secțiuni.

Paulu Királyi relateza d'in partea comisiunii centrale în privinția proiectulu de lege despre construirea școlilor pestanu. — Aug. Pulszky presinta raportulu comisiunii centrale privitoriu la proiectele de legi despre convențiunile închiaiate cu Statele-Unite americane, Peru, Chile, Uruguay și cu republic'a argentină. — Ambele raporturi se voru tipări și pune la ordinea zilei.

Trecundu-se apoi la ordinea zilei, se cetescu a trei-a și primescu definitivu proiectele de legi despre societățile pentru regularea fluviilor și despre poliția intariturilor contr'a esundărilor. — Se tramite camerei magnatiloru spre pertratate.

Dupa ace'a, statorindu-se ordinea zilei pentru ședința venitoria,

Siedința se închiaia la 12 ore meridiane.

Siedința de la 3. iunie 1871.

Siedința se deschide la 12 ore merid., sub presiuliu prezidentulu Paulu Somssich. D'in partea guvernulu sunt de facia ministri: Vilh. Tóth, Ios. Slávy și Carolu Szapoly.

Se cetesce și verifica procesulu verbale alu ședinței precedente. Ministrulu de culte și instrucțiune publica tramite camerei în 420 de exemplarie conspectulu despre instrucțiunile publice în țiera. Se va distribuî între secțiuni. — Presedintele presinta bugetulu camerei pentru luna iunie. Se va tipări și pune la ordinea zilei. — Ace'a anuncia mai multe petitiuni juridictionarie, cari voru fi verificate de comisiunea petitiunaria.

Daniilu Irányi adreseza ministrulu-presedinte privitoriu la interpellatiune: Intielegundu interpellantele d'in partea, că ministrulu francesu de externe a cercetat pre ministrulu comunu alu esterneloru, d'a estradá pre membru comunu parisiene, cari aru scapa pre teritoriulu onungurescu, și că ministrulu comunu de externe a immanat această recercare ministrulu-presedinte alu Ungariei și Cislaitanției spre deliberare, dreptu-ace'a oratorele interpellantulu pre ministrulu-presedinte: 1) Primitu-a dsa numit'a

enunțate și proclamate în a. 1789, adeca la proclamarea republicei. Aceste miscamente atrasera și prețurile în sinulu lor. — Mai antău lu aflămu în societate cea mai mare și mai puternică, asié numita „drepulumanu.“

De-si elu consentiá cu prestigiulu acestei societăți, impulsulu animei sale nu-lu multumiá cu desvoltarea ei moderată; elu doreá a realisá scopulu ei în tempu și în scurtu.

De aceea s'a despartitu de această societate și în a. 1797 fundá alt'a, care a condusu-o elu însu-si, împreuna cu Martin Bernard.

Acăsta societate, numita „tempulanulu“, cu multu mai mare energia și diliginția, ea prepará organizatiunea admirabilă a unei școli bine inarmată. Activitatea acestei școli erá defiptă pre 12. maiu 1839, cându aveá să se proclame republic'a d'in cas'a municipale în Parisu. Acăsta încercare inse nu avu rezultatulu dorit, că-ci, dupa o scurta luptă pre strade, i s'a decisu să se abandoneze.

Barbès împreuna cu amicii sei fura dati camerei parisiene, constituită că curte judecătorească. Simpatiele Parisieniloru ce le cascadea prin nobilulu seu amoru de adevăratu dreptate și libertate, crescusera și mai tare prin granțurile și admirabilă resoluțiune, cu cari si-aperá principiulu dreptu; elu adeca primi a supr'a sa tota răspunderea acestei școli și la tote ofensările și imputările ce i se faceáu, și nu se aperá decâtu numai singuru contr'a unei imputări de asasinare.

Cu ocaziunea acestei inviniri, mai preste voiá să se scapă și dișe: „Indianulu, cându devine invinsu, adu șortea lu lasa să cada în man'a inimiciloru sei, și nu cugeta la aperiare; elu nu perde cuvinte de-ște, ci se supune la tote dandu-si capulu spre taiare.“ — La aceste Pasquier, presedintele curții judecătorești, și

ceer care, și dacă a primitu-o, ce decisiune voiesce a luá în privinția ei; 2) voiesce dsa a asigurá camera, că de una parte nu va negá estradițiunea criminalistiloru comuni, dacă s'ar' constatá culpabilitatea lor, ér' de alta parte va conservá cu privire la criminalisti politici, intactu sacralu dreptu internatiunale alu asilului?

Ernestu Simonyi interpelleza pre ministrulu de culte 1) dacă este adevărata scirea răspândită de diuarie, că episcopulu d'in Alb'a-Regia ar' fi dechiaratu ministrulu de culte, cum-că elu a publicatu dogm'a infallibilității? 2) Are de cugetu dlu ministru a lasá și mai departe conducerea diecesei în manile acestui omu, care despretiuesce dreptulu de patru sute de ani alu regelui?

Ambele interpellatiuni se voru comunica ministriloru concerninți.

Ministrulu de interne, Vilhelmu Tóth, răspunde la interpellatiunea deputatulu V. Babesiu d'in ședința trecută. Interpellantele e absinte, inse oratorele voiesce a-i răspunde, și acésta cu atătu mai vertosu, cu cătu Babesiu a dechiaratu, că în tota d'f'u va întefi răspunsulu la interpellatiunea sa. Oratorele a întrebatu ieri pre cont. Ráday, care chiaru petrece aicea, dacă are cunoscința despre tortur'a menționată de Babesiu? Comissariulu regescu a dechiaratu, că nu-i este neci decâtu cunoscutu oficialulu Molaár, care, dupa Babesiu, ar' fi ordinatu tortur'a. Dreptu-ace'a oratorele a recercatu comitatulu Torontalu a face fără amenare cercetare rigoroasă cu privire la trei cestiuni: 1. cine a executatu tortur'a? 2. organulu carei autorități e individulu acestu-a? 3. la alu cui mandatu a lucratu? Precum Babesiu voiesce a întefi în tota d'f'u răspunsulu la interpellatiunea sa, chiaru asié va întefi și oratorele la comitatulu Torontalu executarea acestei ordinatiuni, pentru că antău să se erueze și pedepsească cei culpabili, și a dou'a pentru că să se constate, dacă organele oficiale compromitu mai tare Ungari'a înainte ștrăinătății, séu acei-a cari fara informatiuni suficiente vorbescu în modu usioru despre casuri de torture.

Presedintele întreba dacă camera ié actu despre răspunsulu ministrulu, séu voiesce a acceptá până cându interpellantele absinte și-va fi facutu observările sale la răspunsulu ministrulu. (Strigări d'in drépt'a: Voim'u a luá actu despre răspunsu.)

Emer. Huszár doresce că camera să accepte până cându Babesiu se va dechiará în privinția răspunsulu. Totu în intielesulu acestu-a vorbesce și Fr. Deák, și asié interpellantulu i se reserva dreptulu d'a se poté dechiará în privinția răspunsulu primitu.

Paulu Királyi relateza d'in partea comisiunii centrale în privinția proiectulu de lege despre scutirea de la timbru și de la alte competinție a imprumutulu de cinci milioane florini, ce-lu va închiaia cetatea Pest'a. — Se va tipări și pune la ordinea zilei în ședința de luni, 5. iunie.

Dupa acea camera trece la ordinea zilei: modificarea facuta de camera magnatiloru la proiectulu de lege despre organizarea tribunaleloru de prim'a instanția, și se admite fără discutune. Magnatii se voru încunoscintiá despre primirea modificatiunii lor, era proiectulu se va aterne Majestății Sale spre sancționare.

Se pune în deșbateré și se primescu nemodificatu proiectulu de lege despre convențiunea închiaiată cu Statele

răspunde crediendu a poté triumfá: „Inse-si acusatulu șe asemenea cu unu selbaticu.“ — La aceste Barbès i-a datu unu răspunsu terribile: „Adevăratul selbaticu nu e acelu-a care si-dá capulu spre taiare, ci acelu-a care-lu taia.“

Cu tote aceste inse elu fu condamnatu la morte.

Cându se latí acăsta scire prin Parisu, începú a ferbe, a clocoti. — Mai întregu Parisulu se intristá de perderea acestui barbatu nobilu.

În 13. iuliu se adunara în piati'a de Vendome preste 3000 studinți, juristi, medicinisti, împreuna cu o multime de deputatiuni d'in partea cetățieniloru și a lucratoriloru, și, cu capetele descoperite, pretindeáu cu tota staruinția ștergerea pedepsei de morte pentru delictu politice, ér' pentru Barbès cereáu modificarea neamenată a șentintiei penale.

Nobilulu Barbès inse erá gat'a a mori, ba elu pre-întimpiná cu bucuria și cu cea mai mare linisce morte de martiru. „Unic'a modalitate de a-mi sustiené caus'a mea consiste în a mi se taiá capulu pentru d'ns'a. Acestu-a e totulu ce potu face în persona pentru d'ns'a... Mortu sum o potere, că-ci d'in acelu momentu cându încetezu de a esiste, dáu mai multu lucru inimiciloru.“ Aceste le vorbi d'insulu directorelui de carceré, cându primi scirea că aru fi agraciatu numai la o deportatiune pre viétiá. Aceste pucine cuvinte sunt suficiente spre a cunosce oglind'a în care se reflectéza caracterulu acestui barbatu.

În iuliu 1839 Barbès intrá în areștulu d'in Mont St. Michel, unde petrecú mai noue ani. În fine si-perduse tota șperanția de a mai poté salutá și îmbracisá libertatea. Credeá că aicia i este destinatulu momentulu.

(Finea va urmá.)

Unite americane în privinția civității emigrantiloru. De asemenea se primescu nemodificate proiectele de legi despre convențiunile comerciale și de navigatiune închiaiate cu Peru, Chile, Uruguay și cu republic'a argentină.

Urméza raportulu comisiunii petitiunaria, privitoriu la petitiunile cuprinse în registrulu de sub nr. 44. La propunerea comisiunii, petitiunile parte se transpunu ministriloru concerninți, parte se ié actu despre ele și se depun în archivulu camerei.

Siedința se închiaia la 2 ore d. m.

Nr. 14
1871.

Raportulu

comitetulu centralu pentru serbarea întru memori'a lui Stefanu celu Mare.

Purcediendu d'in consciința detorințelor, care le are facia cu publiculu romanu Comitetulu centralu alesu în 18 martiu 1871 de adunarea generală a juniloru romani academici d'in Vien'a, spre realizarea serbării întru memori'a lui Stefanu celu Mare, — ar' fi doritu să reporteze Onoratulu Publicu romanu îndată ce a pasitu în funcțiunea sa, despre ștarea acestei cauze. — Aflandu-se caus'a, în urm'a unor casuri întrevinute, în cele mai mari încercature, Comitetulu nu a potutu face indestulu acestei detorințe: elu a amenatu reportulu de-o-cam-data până la o chiarificare a împregiurárilor.

Pe langa tote, cum-că până asta-di Comitetulu nu pote reportá nemic'a șiguru ori pozitivu facia cu realizarea serbării, organizatu fiindu elu definitivu, potendu-se orientá și cunoscendu-si multu putieniu șituatiunea, cutéza a pasi înainte Onoratulu Publicu romanu, șperandu înainte de tote, cum-că va fi scusatulu prin împregiurări pentru întârdiare.

I. Partea administrativa.

În urm'a unei decisiuni de 11. iuliu 1870 a Comitetulu, s'a alesu o delegatiune de 5 membri, care fu esmisa la Putna, spre a conduce de-o-cam-data lucrările proiectate în interesulu serbării.

Delegatiunea începú lucrările în 25 iuliu și le continuá până în 5 augustu 1870; lucrările ei au decursu dara în unu restimpu de doue-spre-diece zile. În acestu restimpu Delegatiunea se nesú a conduce lucrările cătu mai rapede — neperdiendu nici cându d'in vedere timpulu scurtu, care-lu aveá la dispozițiune. (Până în 27. augustu 1870). Ea să îngriji despre modalitățile serbării în genere¹⁾ și contractá mai cu deosebi cu unu architectu și unu întreprinditoriu în privinția unui porticu festivu, a carui edificare se și începú de locu.

Până-ce cursera lucrările în estu modu în Bucovin'a, șituatiunea politică și, în urm'a acestei-a, parerile despre realizarea serbării — se șchimbara cu totulu.

Intrevinundu reshelulu prusso-francesu și luandu pre dí ce mergeá unu caracteru mai generalu: Presidiulu privi de netactica arangiarea unei festivități natiunale atunci, cându spiritulu generalu, era mai cu deosebi spiritulu natiunalu romanu erá ocupatu de unu actu européanu asié de importante, cum a fostu acăsta luptă gigantică. — Junimea romana academică a privitu serbarea de la Putna totu-de-un'a de unu actu solemnu, seriosu, era mai cu deosebire de unu actu de pace: serbandu-se memori'a lui Stefanu celu Mare în acăsta epocă turburată și tristă, serbarea s'ar' fi periclitatu, ide'a si-ar' fi perduť nimbulu. — Junimea romana academică voiá a se intruní la Putna. Acestu scopu nu l'ar fi potutu ajunge serbarea nici decum, dacă ea s'ar fi ținutu în 27 augustu 1870; ea nu ar' fi potutu intruní romanii, și cu deosebi romanii academici ai toturoru anghiuiloru, fiindu-că la ordinea zilei erau alte interese, cari la momentu pareau a fi mai importante. (D. e. romanii d'in Franci'a, Borsii'a și Belgii'a nu aru fi potutu participá. Presidiulu a primitu mai multe scrisori în acestu sensu.) Pre langa acésta a fostu apoi Presidiulu espusu unei temeri îndreptățite în reportu cu timpulu: de a fi serbarea mistificată și dechiarată de o demonstratiune intențioasă.

Luandu Presidiulu aceste motive în consideratiune, a decisu în 21. iuliu 1870, în contielegere cu membrii Comitetulu cari au remasu în Vien'a (au fostu 7 inși), de a sistá lucrările proiectate de-o-cam-data, șperandu o șchimbare a șituatiunii politice. — Dupa-ce până în 28. iuliu șituatiunea politică nu s'a șchimbatu neci decum, Presidiulu, în urm'a unei noue decisiuni, a ordinatu Delegatiunei de a sistá pre optu zile provisoriu tote lucrările.²⁾

Delegatiunea a primitu ordinea pentru sistarea lucrărilor în 3. augustu 1870. (S'a șpedatu d'in Vien'a în 29. iuliu 1870).

De o parte cursulu bunu alu lucrărilor, de alt'a insufletirea serbării, era mai cu deosebi neconsiderarea șituatiunii politice, au îndemnatu Delegatiunea de a dá res-

¹⁾ Cortelu pentru ospeti, trasure, bucatariu, ect. Slaviciu.

²⁾ Sistarea serbării și motivele ei s'au publicatu parte prin telegrame pivate, parte prin diurnalele romane. Slaviciu.

punsu negativu la ordinea Presidiului, cerendu deodata bani pentru continuarea lucrărilor. (Au fostu 3 insi.)

In 5. augustu primu Delegatiunea ordinațiune de a sistă lucrările definitiv. Contr'a acestei ordinațiuni Delegatiunea nu a potutu continuă lucrările mai de parte, că-ci fiindu ast'a contr'a vointiei Presidiului, de la acestu-a nu a potutu să accepte banii ceruti. Asiè in 5. augustu 1870, tote lucrările s'au sistatu definitiv.

Dupa acést'a s'au escatu unu conflictu intre Presidiulu d'in Vien'a si Delegatiunea esmisa la Putna.

Cerendu Delegatiunea acoperirea speselor facute pre conta, Presidiulu a cerutu, conformu regulamentului, contu rigorosu despre tote speșele facute. Delegatiunea nu a voitu a-lu să, ci a datu numai o specificare simpla, dechiarandu cum-că contulu rigorosu nu-lu va dá decâtu Comitetalui intregu, ori adunării generale. Presidiulu d'in partea sa nu a voitu dara a recunoscete tote acele speșe cari s'au facutu contr'a decisiunilor Comitetalui, si mai cu deosebii contr'a „Regulamentului”, care s'a datu Delegatiunei d'in partea Comitetalui. Speșele cari le-a facutu Delegatiunea dupa sistarea serbării, ore-si-cum pre risicul seu, speșele facute in interesulu porticului festivu, Presidiulu nu le-a recunoscutu de speșe, cari au indreptăirea de a fi acoperite d'in fondulu destinatu pentru serbare. Fiindu contractulu incheiatu in 2. augustu si fara scirea Presidiului, elu, in intielesulu regulamentului, nu e validu, decâtu dupa o aprobare a Presidiului, a comitetului, ori a adunării generale.³⁾ — Nevoindu Presidiulu a remanē pentru aceste responsabili, elu cu cei-a-lalti membri d'in Vien'a s'au provocatu la adunarea generala si au indrumatu Delegatiunea cu pretensiunile sale la acést'a.

In faci'a acestei procedure, Delegatiunea nu a recunoscutu in principiu, si cu atātu mai putienu in fapta, ore-sicare subordinatiune facia cu Presidiulu, care, conformu decisiunilor Comitetalui si logicei administrative, eră essecutiv'a, si de-o-cam-data reprezentantele subsidiariu alu Comitetalui centralu. — Membrii Delegatiunei, afara de duoi, si-depusera mandatele.

Asiè a ajunsu acestu conflictu inaintea adunării generale de 12. sept. 1870, care alēsa unu Juriu spre investigarea intregi activități a Comitetalui centralu. Discutandu-se referatul Jurului in mai multe siedintie, adunarea generala a junilor romani academici d'in Vien'a primu urmatoriele propunerii ale Jurului :

1. „Organulu (administrativu) d'in Vien'a a fostu Presidiulu cu puterea essecutiva si decisiva a Comitetalui centralu.”

2. „Luandu subordinatiunea Delegatiunei facia cu Presidiulu in consideratiune, adun. gen. a junimei vieneșe nu pote decâtu aprobă portarea Presidiului facia cu Delegatiunea.”

3. „Luandu impregiurările locali in consideratiune, Adun. gen. a junimei vien. nu condamna portarea Delegatiunei, a carei retaciri nu le pote atribuf decâtu zelului prē mare si neintielegerei decisiunilor Comitetalui centralu : si-esprima inse neindestulirea facia cu acēsta portare.”

4. „Adun. gen. a junimei vien. aproba pasii Presidiului facia cu amenarea serbării : ei dau dovēda despre piceperea scopului serbării si despre o judecata rece si ne-preocupata.”

5. „Adunarea gen. a junimei vieneșe esprima dlui casariu Petru Piteiu si dlui Presiedinte Nic. Teclu multiamita pentru manipularea corecta si conscientiosa a fondului destinatu pentru serbare.”

7. „Adun. gen. a junimei vien. dechiară speșele cuitate ale Delegatiunei de acceptabili.”

7. „Luandu in consideratiune, cum-că dlu Baleanu a facutu speșele „bona fide”, crediendu cum-că le pote face ; luandu in consideratiune, cum-că timpulu scurtu i-a impusu o lucrare rapede : adun. gen. a junimei vieneșe e nevoita a primu speșele de caletoria (in Bucovin'a peste 12 dīle) de 78 fl. 60 cr. ale dlui Baleanu de acceptabili cu observarea, cum-că crutiarea nu e indestulitōria.”

Dlu Baleanu dechiară in numele seu si alu dlui Conte Logothetty, cum-că ei renuncia la discontarea speselor. (Unu restu de 38—39 fl.) La acést'a adun. gen. a decisu :

„Fiindu că dlu Baleanu dīce, cum-că onorea lui nu e salvata, decâtu daca adun. gen. va primu renunciarea lui : adun. gen. a junimei vieneșe primesce acēsta renunciare.”

Decidiendu-se acestea, adunarea generala d'in 18 martiu 1871 a alesu in personele Dloru Teclu, Logothetty, Oncu, Popu, V. Bumbacu, Bologa, Cocinschi, Danu si Slaviciu, unu Comitetu Centralu nou, mandandu-i acestui-a conducerea totoruru lucrărilor prin urmatori'a

³⁾ Intreprinditoriulu porticului aveă o pretensiune de 193 fl. 59 cr., pre langa tote că a primitu degiă 50 fl. capara. Elu a lucratu d'in 3—5 aug. — Asiè Comitetalu că si adun. gener. nu au aprobatu contractulu ; totu-si s'a mandatu comitetului nou de a incepe negociatiuni. — Adi nu cere intreprinditoriulu decâtu o desdaunare de 70 fl. v. a. Slaviciu.

Instructiune (sub ./)

I. Serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare, ce a fostu sē se țienă in 27. aug. 1870, are sē se țienă totu la Putna, de e cu potintia — in 27. aug. 1871.

II. Spre realisarea acestei serbării, alege adunarea generala a junimei romane academice d'in Vien'a d'in sinulu seu unu Comitetu compusu d'in 9 membri, sub numele „Comitetulu centralu puntru serbarea intru memori'a lui Stefanu celu Mare.”

III. Acestu Comitetu e in solidu responsabilu pentru tota activitatea sa adunării generale a junilor romani academici d'in Vien'a ; lucrarea interna a Comitetalui e inse independinta ; ea curge conformu unui regulamentu internu, care trebue sē si-lu dēe insu-si.

IV. Presiedintele comitetului centralu e deodata si presiedinte adunărilor, cari se conchiamă in caus'a serbării.

V. Presiedintele Comitetalui centralu e detoriu a conchiamă junii romani academici d'in Vien'a totu la dōue luni in adunării generale ordinare, carora-a are Comitetalu centralu de a referă despre activitatea sa. — Lunele se numera de la datulu alegerei Comitetalui centralu.

VI. In casu de necesitate, ori fiindu provocatu d'in partea a duoi-spre-diece juni romani academici d'in Vien'a, presiedintele pōte conchiamă adunării generali estraordinarie.

VII. Ori care june romanu academicu d'in Vien'a pōte pretinde a fi invitatu personalu la adunările generale, daca si-va dá adres'a secretariului Comitetalui centralu.

VIII. In adunările generale se facu decisiunile prin majoritatea absoluta a celoru de facia.

IX. Comitetalu centralu are dreptulu de a se completă daca demisiunēdia vre unulu d'entre membrii alesi. — Vien'a, 18. martiu 1871.

V. B u m b a c u m. p.

J. L u t i a m. p.

presied. ad hoc.

secretariu ad hoc.

(Finea va urmă.)

VARIETATI.

*(Tempuri rele, necasuri grele.)
Marmati'a, 24. maiu 1871. Inca in ver'a trecuta am avutu onore a vi scrie intr'o corespundintia, cum-că Ddiu ne-a cerceatu pre aici cu tempuri grele, grindina si ploii multe ; inse atunci baremu amu avutu si câte-va dīle senine, destulu de pucine, că romanii sē-si pota uscă erburile cosite, d'in cari diumetate au remasu pre josu si au putreditu prin paduri. — Dupa vera a venitu o tomna ploioșă, apoi o ierna asemenea ploioșă, si acum la finea lui maiu inca n'amu vediutu de siepte ori faci'a sorelui ; nu este dī, in carea sē nu ploie, pamentulu e plinu, ba asiū potē dīce, e putredu de apa. — Inca n'amu trecutu bine d'in ierna, si rutretiuulu viteloru a trecutu, putieni au fostu acei economi, cari estimpu n'au cumperatu fenu, si inca cum, fenu reu, facutu in ploii, câte cu 10 florini carulu ; apoi a urmatu mortea oeloru, si sciū unu economu, carui-a d'in 300 de oi, abiē i-au remasu 50 de capete, si asiē si la altii. — La tempulu aratulu inca totu a plouatu si plona si asta-di de unde a urmatu, că boii au slabitu intr'atātă, încātu pica si de trei ori pre o brezda ; dar' nici nu e mirare, omeni betrani spunu, că d'insii nu-si aducu aminte de vite atātu de slabe că cele de estimpu, au si peritu multe, mai alesu d'in cele tinere. — Pamenturile pline de apa s'au aratu forte cu greu, si, lucru ne mai pomenitu, grauntiele de malaiu semenate de vreme au negritu si au putreditu in pamentu fara a resarī, unii omeni in pamenturile de malaiu semena acum a doua ora hirisca ; abiē in putiene locuri de pre coste incepe malaiulu a incolțī ; ēr' ovesele resarite incepura, a ingalbinī si roși, seraci'a e in urmele nostre. — Pre aici prin Marmati'a numai in tempuri caldușe potemu avē sperare de bucate si de nutretiu buna la vite ; asiē candu a fostu secet'a cea mare in a. 1863—4, marmatiēni au contribuitu cu sute de mertie de bucate unguniloru deveniti la sapa de lemna, apoi candu ei au avutu lipsa de ajutoriu, au capetatu câte unu cercu 2 fl. — Acestu-a e alu treilea anu ploiosu in Marmati'a ; dar' că acum inca n'a ploatu dōra de la potopu incece ; in poporu a intratu fric'a de una fomete — de ce Ddiu sē ne apere — si cum nu, candu chinbelulu de malaiu suie de la 11—14 florini ; acusi economii voru vinde vitele pentru bucate, dar' apoi cu ce voru platī inca si portī'a, de ora-ce inspectorii stau de facia și batu cu dob'a ce numai capeta. — Inse bunu e Ddiu, si de la acēsta bunetate nemarginita asceptam ajutoriu, că-ci daca nu va ajutā romanului nici bunulu Ddiu, atunci vai si amaru de sortea lui ! — Cu alta ocașiune mi voiu luā libertate de nou a ve insciintā despre starea economiei nostre, dēe Ddiu că sē vi potu scrie cătu de curundu despre tempuri frumose si senine. T. B.

*(Cubucuri'a) ne grabimu a impartesī scirea ce tocmă acum o primiramu de la Sabiu, că Prē-Santī'a Sa Parintele metropolitu Andreiu Siaguna, care a fostu atacatu, precum amu anunțiatu, de unu morbu greu, se afla degiă intr'atātă reconvașcentu, încātu a parasitu patulu de doreri si pote sē iesa chiaru si pre afara in gradina la aeru curatu. Dorimu, că cătu mai curundu sē po-

temu anunțiat, că sanatatea Prē-Santīei Sale este plinu restanrata.

*(Despre emancipatiunea femeilor.) De unu tempu incece a inceputu a se vor scrie forte multu despre cestiunea femeeloru : că adeli sē dēe si femeeloru drepturi private si publice-polegale cu ale barbatiloru, sēnu nu ? — In Angli'a a progresu insemnatu acēsta delicata cestiune ; ea a fostu obiectulu unor desbateri serioșe si infocate in parlamentele anglesu, si dacă majoritatea parlamentului n'ar fi fostu amica, adeca contraria pretensiuniloru, nu prē juste ale femeeloru, aderintii secului frumosu, respective partii acestui principiu aru fi resolvalu cestiunea in favoru meeloru si astu-feliu angleșele aru avē asta-di dreptulu votare si l'aru esercitā in rōndu cu barbatii. Estu posibilu, că va veni si acelu tempu, — pre care dēamintrea multu nu-lu dorescu, — candu nu numai parlamentele anglesu, sēnu nordu-americanu, ci si alte parlamente voru dá sanctiune pretensiuniloru femeesci, cari se nu si drepturi omenesci pentru genulu femininu, sēnu emancipatiunea femeeloru. N'avemu de cugetu a vorbi largu despre acēsta cestiune, carea la noi nu formā inca obiectu de discusiune, ci voimu numai arētā pasii progresivi si stadiulu, in care se afla de presinte, ce'a ce se pote vedē d'in urmatoriele adeca : la oficiulu telegraficu centralu d'in Londonu aplicate nu mai putiene de 485 de dame tinere, si nu 250 de barbati. Dar' cu tote-că numerulu oficiantiloru mei este aproape de doue ori asiē de mare că alu barbatiloru, totu-si ele sunt dispensate de oficiulu de noptă. aici se vede evidentu, că chiamarea femeii nu este de se ocupā cu afaceri barbatesci, că-ce pre dīns'a unu ajuta facultatea spirituale, n'o ajuta puterea fisica, si o ar' ajutā puterea naturale, acolo n'o ajuta pote cea naturala. — Asemenea si oficiulu postalu generalu d'in Londonu numera preste totu 5000 de portatori de epistole intre cari mai bine de una miia sunt „oficianti-femei”. In urm'a acestoru-a potemu face si noi observarea generala că lumea nu pote avē trebuintia de femei, cari sunt june bune, dar' mame rele, medici escelenti, inse socie necerțioșe, cu unu cuventu, capete pline si luminate, dar' in gōle si reci, că-ce nu pre acēsta cale se va nobilisā genul femeescu, a carui natura si chiamare este, a grigă casa si familia, a cresce barbati folositori societății, nată carei-a apartienu, patriei si omenimei intregu. Astu-intielegemu noi emancipatiunea d'in cestiune ; una emancipatiune, care ar' duce pre femei la ocuparea functiunilor publice, ar' insemnā, dupa noi, nimicirea misiunii sale nice si a vietiei familiare.

Sciri electrice.

Versali'a, 3. iuniu. Brunet a propus siedint'a de ieri a adunării nationale, că sē suspende lature legea de proscriptiune, de ora-ce nu e compatibilu cu principiulu republicei, ci servu numai spre satisfacerea patimeloru dinastice, ginti'a acestei propunerii s'a recunoscutu si acceptatu. Mai multi deputati d'in drept'a propus asemenea delaturarea legiloru de la 14 apile si de la 26. maiu 1848, relative la esilarea principiloru Burboni. Unu deputatu d'in drept'a chiara, că fusiunea ambeloru linie ale Burboni s'a efeptuitu. Tota drept'a cere desbateru urgentu a acestei propunerii, ceea ce se si primesce mare majoritate.

Carlovitiu, 3. iuniu. In siedint'a asta-di a congresului s'a decisu, a rogā prestetatea Sa imperatulu pentru sanctionarea cluseloru congresului d'in anulu trecut. Unu misiune de cinci s'a insarcinat cu redactarea reprezentatiunei respective. Dupa aceea s'a convenutu desbateru a supr'a infintiarei de preparandie pentru invetiatori si invetiatoșese. Directoru preparandiei d'in Zomboru, Brancovicu, a propus că limb'a magiara sē se primesca intre obiecte obligate, cu privire la acēsta propunere, arci-episcopu Begovicu d'in Carlstadt cert, că atunci sē se acceptē si limb'a turcesca. Se escă una desbateru infocata ; Begovicu si-retrase propunerea, și lui Brancovicu se respinse de cătra majoritate.

Parisiu, 4. iuniu. Diurnalele consentit delaturarea legii de esilare. Foiele liberale d'ora-ce in casu candu Napoleonu ar' vrē sē se folose ca de suspendarea legii esilare, amesuratu legiu d'in vigore ar' avē a se presentā inaintea tribunalu martfalu d'in caus'a capitulatiunii la Sēdan, cu care ocașiune a fostu comandat supremu alu armatei.

Florenti'a, 5. iuniu. Se vorbesce consululu italianu d'in Berolinu negocierea privinti'a unei alianție ofensive si defensive Germani'a.

Propriet., edit. si red. respundiet. : ALES. ROMA